บทที่ ๓

ห้องสมุดวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของห้องสมุดวิทยาลัยครู

"ห้องสมุดมีบทบาทที่สำคัญต่อการศึกษานับตั้งแต่เริ่มต้นไปจนตลอดชีวิต"[๑] ทั้งนี้เพราะหนังสือซึ่งเป็นสมบัติของห้องสมุดนั้นเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญยิ่งต่อการเรียนและการสอนทุกระดับ นับตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาในระดับอุดมศึกษานักศึกษาจะต้องใช้ห้องสมุดประกอบการศึกษามาก โดยการนำเอาความรู้ความคิดที่ได้รับจากการอ่านมาเรียบเรียงเป็นรายงาน ภาคนิพนธ์ และวิทยานิพนธ์ อันเป็นส่วนประกอบในการเรียนการสอนแผนใหม่ "ที่มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนได้รู้จักคนควาหาความรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด"[๒] จึงทำให้ห้องสมุดเป็นองค์ประกอบสำคัญควบคู่ไปกับการศึกษา ซึ่งตรงกับวัตถุประสงค์ของห้องสมุดประการหนึ่งที่ว่า ห้องสมุดมีไว้เพื่อการศึกษา ดังนั้น "ห้องสมุดจึงเป็นสถาบันการศึกษาเช่นเดียวกับสถาบันอื่น ๆ จะต่างกันก็เพียงแต่ว่าเป็นสถานที่สำหรับศึกษาด้วยตนเอง"[๓] ทั้งของผู้ที่กำลังศึกษา

---

[๑] สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์, "บรรณารักษศาสตร์ภูมิหลัง", หน้า ๙.

[๒] G. Reeder Word, A First Course in Education, 3d ed. (New York: Macmillan, 1950), p. 414.

[๓] สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์, บรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๔ แก้ไขเพิ่มเติม. (นครหลวงฯ: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๕), หน้า ๓.

อยู่ในโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย และผู้ที่จบจากโรงเรียน วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยแล้ว อีกทั้งยังเป็นสถาบันที่ให้การศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ที่ประสงค์จะเพิ่มพูนความรู้ของตนเองในเรื่องที่สนใจก็จะค้นคว้าหาความรู้ที่ต้องการได้จากห้องสมุด

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า ความเจริญของประเทศชาตินั้นไม่ว่าจะเป็นในด้านการปกครอง การเศรษฐกิจ และสังคม ต้องอาศัยการศึกษาเป็นพื้นฐานทั้งสิ้น ซึ่งจะเห็นได้จากความมุ่งหมายของการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช ๒๕๒๐ ได้กล่าวไว้ว่า

> ตามนัยแห่งแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ การศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องกันตลอดชีวิต เพื่อมุ่งสร้างเสริมคุณภาพของพลเมืองให้สามารถดำรงชีวิตและทำประโยชน์แก่สังคม โดยเน้นการศึกษาเพื่อสร้างเสริมความอยู่รอดปลอดภัย ความมั่นคงและความผาสุกร่วมกันในสังคมไทยเป็นประการสำคัญ[๑]

จากความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ จะเห็นได้ว่า การศึกษาเล่าเรียนของแต่ละบุคคลนั้นต้องดำเนินต่อเนื่องกันไปตลอดชีวิต มิใช่เป็นการศึกษาจากคำบอกเล่าของครูอาจารย์แต่เพียงอย่างเดียว ผู้เรียนจำต้องขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อจะได้นำไปใช้ให้เป็นประโยชน์แก่การงานของตนสืบต่อไป โลกยิ่งเจริญก้าวหน้าและพัฒนามากขึ้นเพียงใดมนุษย์ก็จำต้องมีความรู้ความฉลาดเพื่อก้าวให้ทันกับโลกมากขึ้นเพียงนั้น สิ่งที่จะช่วยส่งเสริมความฉลาดนั้นก็คือการศึกษาซึ่งทุกคนควรทำทั้งทางตรงและทางอ้อม การศึกษาทางตรงได้แก่การศึกษาจากสถานศึกษาต่าง ๆ ส่วนการศึกษาทางอ้อมก็เป็นการศึกษาด้วยตนเอง การศึกษาทางตรงทั้งระดับประถม มัธยม และอุดมศึกษามุ่งส่งเสริม

---

[๑] "แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐" (กรุงเทพมหานคร: อักษรบัณฑิต, ๒๕๒๐), หน้า ๑.

ให้บุคคลเป็นผู้ที่มีความรู้ดี มีวัฒนธรรมและมีบุคลิกภาพเหมาะสมแก่การที่จะประกอบอาชีพที่ต้องอาศัยความรู้ทางวิชาการ การศึกษาดังกล่าวเป็นแต่เพียงการวางพื้นฐานโครงร่างขึ้นในจิตใจของบุคคล แต่จิตใจจะเจริญงอกงามรู้จักพิจารณาไตร่ตรอง รู้จักนำความรู้อันเป็นพื้นฐานที่ได้รับมาไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตของแต่ละคนได้เต็มที่ก็ต้องอาศัยความรู้ที่สะสมเพิ่มเติมขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ดังนั้นสถาบันการศึกษาทุกแห่งจึงต้องถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องจัดให้มีห้องสมุด ซึ่งเป็นแหล่งสำคัญที่บุคคลจะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาสมัยใหม่มีแนวโน้มที่จะปลูกฝังให้นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อสังคมที่ตนอยู่ ด้วยการทำหน้าที่ทางด้านการสอนและการอบรมตลอดจนส่งเสริมให้มีการวิจัย ดังนั้นในระหว่างที่นิสิต นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยนั้นจำเป็นต้องอาศัยห้องสมุดในแง่ของการศึกษาค้นคว้าและวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ห้องสมุดยังช่วยส่งเสริมให้นิสิต นักศึกษารู้จักการอ่านหนังสือเพื่อสนองความต้องการของตนเอง เพื่อการศึกษา เพื่อความรอบรู้ เพื่อสนองความสนใจและเพื่อความจรรโลงใจ ดังนั้นหน้าที่ของห้องสมุดวิทยาลัยมหาวิทยาลัยจึงมีอยู่หลายประการ "ได้แก่การทำหน้าที่เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการศึกษา เป็นแหล่งที่จะส่งเสริมให้นิสิต นักศึกษาได้มีความเจริญทางสติปัญญา เป็นแหล่งที่ช่วยให้อาจารย์ได้ทำงานวิจัย เป็นแหล่งที่จะเชื้อเชิญให้บุคคลทั่วไปได้เข้ามาหาความรู้ด้วยการใช้สติปัญญา"[๑] คณะกรรมการบริหารบุคคลของสมาคมห้องสมุดอเมริกันได้กำหนดหน้าที่ของห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยไว้ดังนี้

๑. สนับสนุนให้โครงการสอนดำเนินไปด้วยดี

๒. จัดหารวบรวม จัดระบบ ให้บริการในการยืมหนังสือ วารสาร เอกสาร

---

[๑] Gelfand, University Libraries for Developing Countries, p. 24.

ภาพยนตร์ แผ่นเสียง และวัสดุห้องสมุด เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

๓. จัดหาเครื่องอำนวยความสะดวกให้การใช้วัสดุห้องสมุดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. สอนนิสิต นักศึกษาในเรื่องการใช้ห้องสมุดและวัสดุห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพ

๕. กระตุ้นให้นิสิต นักศึกษาได้พัฒนานิสัยในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าหนังสือและห้องสมุดจะเป็นเครื่องช่วยก่อให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ตัวเขาเอง

๖. ช่วยกระตุ้นให้มีการใช้วัสดุห้องสมุดในการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร

๗. ส่งเสริมและให้ความร่วมมือกับอาจารย์เกี่ยวกับโครงการสอน

๘. สนองความต้องการของนิสิต นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและอาจารย์ในด้านการศึกษาค้นคว้าและวิจัย

๙. ร่วมมือกับห้องสมุดอื่น ๆ ในระดับท้องถิ่น ภาค และระดับชาติ[๑]

กาย อาร์ ไลล์ (Guy R. Lyle) ได้รวบรวมหน้าที่หลักของห้องสมุดวิทยาลัยไว้ดังนี้

๑. เลือกและจัดหาวัสดุห้องสมุด ได้แก่ หนังสือ วารสาร จุลสาร แผนที่ วัสดุย่อส่วน ภาพยนตร์ แผ่นเสียง และวัสดุใหม่ ๆ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสอนของวิทยาลัย

---

[๑]American Library Association, Board on Personnel Administration, Personnel Organization and Procedure; A Manual Suggested for Use in College and University Libraries (Chicago: American Library Association, 1952), p. 3.

๒. เตรียมและดูแลรักษาวัสดุห้องสมุด โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การทำบัตรรายการ การจัดหมู่หนังสือ การเย็บเล่ม เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมงานด้านการสอน

๓. ให้ความช่วยเหลือทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มแก่ผู้มาใช้วัสดุห้องสมุดทั้งในด้านวิธีใช้และการค้นหาวัสดุนั้น ๆ

๔. กระตุ้นให้นิสิต นักศึกษาได้รู้จักอ่านหนังสือที่เกี่ยวกับรายวิชาที่ตนกำลังศึกษาและสนับสนุนให้อ่านเพื่อสนองความต้องการของตนเองและเพื่อส่งเสริมให้มีการศึกษาด้วยตนเองอย่างอิสระ

๕. ทำหน้าที่เป็นสถาบันของประชาชน กล่าวคืออย่างน้อยควรจัดบริการห้องสมุดที่ให้การศึกษาผู้ใหญ่แก่ชุมชน[๑]

การฝึกหัดครูจัดว่าเป็นการศึกษาระดับอุดมศึกษา[๒] สถาบันการฝึกหัดครูจึงดำเนินตามแบบของวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ห้องสมุดของสถาบันการฝึกหัดครูย่อมมีบทบาทสำคัญหรือมีหน้าที่หลักเช่นเดียวกับห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย สถาบันการฝึกหัดครูเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติหน้าที่อบรมสั่งสอน สำหรับการศึกษาในโรงเรียน ผู้ที่มีหน้าที่อบรมสั่งสอนคือครู ชาติจะเจริญมากน้อยเพียงใดนั้นครูย่อมมีบทบาทสำคัญเป็นอันมาก คุณภาพของการศึกษามีส่วนขึ้นอยู่กับการฝึกหัดครู ซึ่งมีวิทยาลัยครูต่าง ๆ ที่นับว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาแก่เยาวชนของชาติ วิทยาลัยครูจึงจำเป็นต้องฝึกครูให้เป็นผู้มีการศึกษาดี มีความสามารถพอที่จะรู้จักพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าทันสมัย และอบรมสั่งสอนเยาวชนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ

---

[๑] Lyle, The Administration of the College Library, p. 9.

[๒] "แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐", หน้า ๙.

ในด้านความเกี่ยวข้องของครูกับเยาวชนของชาตินั้น ขออัญเชิญพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ความว่า

> ข้าพเจ้าได้ยินเสียงกล่าววิจารณ์ถึงครูอยู่บ่อย ๆ ว่า ในปัจจุบันนี้สถาบันฝ่ายครูเสื่อมลงไป คำกล่าวนั้นอ้างด้วยว่าเป็นเพราะผู้ที่มาเข้าเล่าเรียนทางครูส่วนมากที่เดียว เป็นผู้ที่ด้อยด้วยกำลังปัญญา และกำลังทางอื่น ๆ ไม่สามารถหรือไม่มีโอกาสจะเรียนวิชาทางอื่นได้แล้ว บ้านเมืองของเราจึงมีแต่ครูที่มีคุณภาพไม่ถึงขนาด ทั้งทางด้านความรู้ทางด้านการทำงาน และทางด้านความประพฤติทำให้การศึกษาของเด็กเสื่อมลงทุกที[๑]

ดังนั้นประเทศชาติจะต้องมีครูดี มีคุณภาพ และปริมาณเพียงพอ เพื่อที่จะได้ทำหน้าที่สั่งสอนอบรมเยาวชนได้ทั่วถึงและได้ผลดี ในด้านบทบาทของกรมการฝึกหัดครูและสถาบันฝึกหัดครูนั้น บุญถิ่น อัตถากร ได้กล่าวว่า "จะช่วยกันสร้างครูดีออกไปอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นพลเมืองดี ช่วยดำรงไว้ซึ่งอิสระภาพและความมั่นคง จรรโลงความรุ่งเรืองของเมืองไทยในด้าน จริยธรรม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสังคมสืบต่อไป"[๒]

ด้วยเหตุผลที่ว่าครูมีบทบาทอันสำคัญยิ่งต่อเยาวชนซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญของ

---

[๑]"พระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษา วันศุกร์ที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๓" พิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษา (พระนคร: วิทยาลัยวิชาการศึกษา, ๒๕๑๓), หน้า ๑๙.

[๒]บุญถิ่น อัตถากร, "เอกสารครบรอบ ๑๖ ปี ของกรมการฝึกหัดครู" (พระนคร: กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๑๓), หน้า ๑๑.

ประเทศชาติเช่นนี้ "ครูจำเป็นต้องมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ"[๑] "ครูควรมีโอกาสได้ศึกษาและเพิ่มพูนความรู้ให้กับตนเองโดยอิสระจากการอ่านหนังสือและวารสาร"[๒] สถานที่ที่จะมีบริการจัดหาหนังสือและวารสารไว้ให้อ่านนั้นคือห้องสมุด ห้องสมุดช่วยให้การศึกษามิได้สิ้นสุดลงเพียงแค่ในชั้นเรียนเท่านั้น การเรียนการสอนในชั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการศึกษา การศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดนอกจากจะได้ความรู้อย่างกว้างขวางแล้วยังได้ความรู้ที่ถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริง ทั้งยังเป็นการปลูกฝังให้นิสิตนักศึกษามีนิสัยรักการอ่าน รักการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาครูจะได้นำนิสัยที่ดีงามนี้ไปปลูกฝังให้นักเรียนของตนอีกต่อหนึ่ง ดังบุญถิ่น อัตถากร ได้กล่าวว่า

> เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า ห้องสมุดเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญต่อการศึกษามาก เพราะเป็นแหล่งรวมวิทยาการที่มนุษย์ทุกคนสามารถจะเพิ่มพูนความรู้ของตนได้จากการอ่าน การให้การศึกษาแก่บุคคลที่จะออกไปเป็นครูนั้น มิได้หมายความแต่เพียงว่าให้ความรู้แก่นักเรียนฝึกหัดครูเท่านั้น แต่จะต้องปลูกฝังให้นักเรียนฝึกหัดครูเกิดนิสัยรักการอ่านหนังสือและสนใจหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ วิทยาการต่าง ๆ เจริญก้าวหน้ามาก ความรู้ ความคิดใหม่ ๆ มีมากขึ้น การฝึกหัดให้นักเรียนฝึกหัดครูมีนิสัยรักการอ่าน รักการศึกษาค้นคว้า จึงเป็นสิ่งจำเป็น[๓]

---

[๑] S. R. Ranganathan, "Productivity in Library Education," Herald of Library Science 14 (January 1975): 6.

[๒] Virginia L. Moran and Mason Tolman, "Basic Library Need of Teacher Colleges," Library Journal 77 (15 September 1952): 1446.

[๓] บุญถิ่น อัตถากร, "เอกสารการอบรมและสัมมนาบรรณารักษ์ของสถานฝึกหัดครู ระหว่างวันที่ ๒–๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๑" (พระนคร: กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๑๒), หน้า ๑.

สถาบันการฝึกหัดครูจึงควรได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องมีห้องสมุดที่ดีที่จะช่วยส่งเสริมและฝึกให้นักศึกษาครูมีนิสัยรักการอ่าน เพราะนักศึกษาครูทั้งหลายที่ออกไปเป็นผู้ฝึกอบรมเยาวชนของชาตินั้น หากขณะศึกษาเล่าเรียนอยู่ในสถาบันการฝึกหัดครูมิได้มองเห็นความสำคัญของการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองและความสำคัญของการใช้ห้องสมุดแล้ว เมื่อออกไปเป็นครูก็มีแนวโน้มที่จะใช้วิธีสอนแบบเก่า คือ ครูเป็นผู้บอกความรู้ให้แก่ศิษย์ นักเรียนจะคอยฟังและจดบันทึกจากครูเท่านั้นไม่มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เมื่อห้องสมุดเป็นสถานที่ที่จำเป็นแก่นักเรียนฝึกหัดครูดังได้กล่าวมาแล้ว ห้องสมุดตามสถาบันการฝึกหัดครูจึงต้องมีหน้าที่ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาครูคุ้นเคยกับวัสดุที่ห้องสมุดมีอยู่ รวมทั้งเสริมสร้างทักษะและโอกาสในการที่จะค้นคว้าและใช้หนังสือ จุลสาร แผนที่ รูปภาพ และวัสดุอื่น ๆ ในห้องสมุด ห้องสมุดวิทยาลัยครูโดยทั่วไปถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญต่อแผนกต่าง ๆ ในการสอน และเป็นหน่วยงานที่จำเป็นจะต้องติดต่อกับแผนกการสอนมิใช่ตั้งอยู่อิสระ "ภาระหน้าที่ของห้องสมุดวิทยาลัยครูนั้น คือ การทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญอันจะแบ่งแยกไม่ได้จากกระบวนการทางการศึกษาที่วิทยาลัยได้จัดให้มีขึ้น"[๑] ห้องสมุดวิทยาลัยครูจึงมีความสำคัญไม่เฉพาะต่อนักศึกษาฝึกหัดครูเท่านั้นแต่ยังมีความสำคัญต่อครู อาจารย์ นักวิชาการ และนักวิจัย ซึ่งต่างก็ต้องอาศัยการค้นคว้าจากห้องสมุด เพราะห้องสมุดเป็นที่รวมวิทยาการต่าง ๆ ทุกแขนงวิชา เป็นที่สะสมหลักฐานและความเจริญก้าวหน้าแห่งอารยธรรม เป็นที่ชุมนุมความคิดและคำพูดของบุคคลสำคัญทั่วโลก ความรู้เหล่านี้มีอยู่ในหนังสือ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และโสตทัศนูปกรณ์ ให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้เลือกตามความต้องการและความสนใจของแต่ละบุคคล ซึ่งจะช่วยให้มีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอและเป็นผู้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งยังทำให้ผู้ใช้ห้องสมุดเกิดความรับผิดชอบ

---

[๑] John Herrold Lancaster, The Use of the Library by Student Teachers (New York: Columbia University Press, 1941), p. 1.

เกี่ยวกับสาธารณสมบัติ รู้จักใช้และระมัดระวังรักษาหนังสือรวมทั้งวัสดุอื่น ๆ ให้อยู่ในสภาพที่ดี การมีความรับผิดชอบเช่นนี้ย่อมนำมาซึ่งความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความผาสุกของสังคม

สรุปแล้วจะเห็นว่าห้องสมุดเป็นแหล่งให้การศึกษาและเป็นเครื่องช่วยส่งเสริมการศึกษาเพิ่มความรอบรู้และส่งเสริมการวิจัยของนักศึกษาและอาจารย์ สำหรับการศึกษาในปัจจุบันห้องสมุดนับได้ว่าเป็นของคู่กันกับสถานศึกษา ถ้ามีสถานศึกษาก็มักจะมีห้องสมุดอยู่ด้วย ทั้งนี้เพราะนักการศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญที่ห้องสมุดมีต่อการศึกษาในข้อที่ว่าห้องสมุดเป็นแหล่งที่เก็บรวบรวมหนังสือ สิ่งพิมพ์และอุปกรณ์การศึกษา เพื่อประโยชน์แก่การอ่านและการศึกษาค้นคว้า ห้องสมุดมิใช่เป็นส่วนประกอบของการเรียนการสอน แต่เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนและเป็นส่วนที่จะขาดเสียมิได้ ดังนั้นห้องสมุดจึงเป็นหัวใจของสถาบันการศึกษาทุกประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการฝึกหัดครูซึ่งเป็นการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ต้องอาศัยห้องสมุดเป็นเครื่องช่วยประการหนึ่ง เพื่อให้การศึกษาระดับนี้ไปสู่จุดมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐ ที่ว่า

> การฝึกหัดครู เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างครูให้สามารถปฏิบัติตน และทำหน้าที่เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ในระดับที่วิญญูชนพึงปฏิบัติได้ และมีลักษณะที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยและระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้งในแง่บุคลิกภาพทั่วไป ความสัมพันธ์ต่อศิษย์ และบทบาทต่อสังคม[๑]

---

[๑] "แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐" , หน้า ๙.

ห้องสมุดวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร

ห้องสมุดวิทยาลัยครูจันทรเกษม

วิทยาลัยครูจันทรเกษมตั้งอยู่ที่ถนนลาดพร้าว ตำบลลาดยาว อำเภอบางเขน กรุงเทพมหานคร ในบริเวณเนื้อที่ประมาณ ๘๔ ไร่ เดิมเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๔๘๔ เปิดทำการสอนโดยใช้สถานที่ของโรงเรียนสตรีเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ต่อมาในปีพ.ศ. ๒๕๐๑ โรงเรียนได้เปิดสอนถึงระดับอนุปริญญา กระทรวงศึกษาธิการจึงได้พิจารณายกฐานะให้เป็น วิทยาลัยครู และในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ วิทยาลัยครูจันทรเกษมได้ขยายสถานศึกษามาตั้งอยู่ ณ ที่ตั้งปัจจุบัน[1]

ห้องสมุดวิทยาลัยครูจันทรเกษมในระยะแรกมีลักษณะเป็นห้องเพียงห้องเดียวของอาคารเรียน ต่อมาได้ขยายมาอยู่ที่อาคารเรียนอีกแห่งหนึ่งโดยใช้เนื้อที่ชั้นล่างทั้งหมดของอาคารซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ ๕ ห้องเรียน ในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ กรมการฝึกหัดครูได้ให้งบประมาณสร้างอาคารสำหรับใช้เป็นห้องสมุดโดยเฉพาะ มีลักษณะเป็นอาคาร ๒ ชั้น บรรจุที่นั่งอ่านหนังสือประมาณ ๓๐๐ ที่นั่ง วิทยาลัยครูจันทรเกษมได้เริ่มใช้อาคารนี้เป็นอาคารห้องสมุดของวิทยาลัยตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๑๘ เป็นต้นมา

จำนวนหนังสือและวารสารของห้องสมุด ห้องสมุดมีหนังสือรวมทั้งสิ้นประมาณ ๖๗,๐๐๘ เล่ม เป็นหนังสือภาษาไทย ๕๗,๓๕๒ เล่ม หนังสือภาษาอังกฤษ ๙,๖๕๖ เล่ม วารสารที่รับประจำเป็นวารสารภาษาไทย ๑๒ รายการ วารสารภาษาอังกฤษ ๒๒ รายการ และมีวารสารที่ได้รับบริจาคเป็นประจำอีกประมาณ ๒๐ รายการ ส่วนหนังสือพิมพ์ที่บอกรับประจำเป็นหนังสือพิมพ์ภาษาไทย ๑๒ รายการ และหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ ๒ รายการ

---

[1] กรมการฝึกหัดครู, ประวัติกรมและประวัติวิทยาลัยครู (กรุงเทพมหานคร: กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๑๗), หน้า ๓๘–๓๙.

เวลาทำการ ห้องสมุดเปิดทำการตามเวลาดังนี้

วันจันทร์–ศุกร์ ๘.๐๐–๑๙.๐๐ น.

วันเสาร์และวันอาทิตย์ ๘.๐๐–๑๘.๐๐ น.

วันหยุดราชการ ปิด

ผู้มีสิทธิ์ใช้บริการ

๑. ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยครูจันทรเกษม

๒. นักศึกษาวิทยาลัยครูจันทรเกษม

๓. บุคคลอื่น ๆ ที่ได้รับอนุญาตจากบรรณารักษ์

บริการของห้องสมุด

บริการจ่าย–รับ

๑. อาจารย์ขอยืมหนังสืออยู่ในความครอบครองได้ ๑๐ เล่ม แต่ละเล่มขอยืมได้ในกำหนด ๑๕ วัน หนังสือที่อาจารย์ใช้ประกอบการสอนขอยืมได้ตลอดภาคการศึกษา

๒. นักศึกษาและเจ้าหน้าที่ขอยืมหนังสืออยู่ในความครอบครองได้ ๓ เล่ม แต่ละเล่มขอยืมได้ในกำหนด ๗ วัน

๓. หนังสือจองขอยืมได้ดังนี้คือ นักศึกษาภาคปกติขอยืมได้ตั้งแต่เวลา ๑๕.๐๐ น. และต้องส่งคืนก่อนเวลา ๑๐.๐๐ น. ของวันรุ่งขึ้น นักศึกษาภาคต่อเนื่องขอยืมได้ตั้งแต่เวลา ๑๕.๐๐ น. และต้องส่งคืนก่อนเวลา ๑๗.๐๐ น. ของวันรุ่งขึ้น

๔. การปรับ ถ้าไม่ส่งหนังสือคืนตามกำหนด จะต้องเสียค่าปรับวันละ ๑ บาท ต่อหนังสือทั่วไป ๑ เล่ม และชั่วโมงละ ๑ บาท ต่อหนังสือจอง ๑ เล่ม

นอกจากบริการจ่าย–รับแล้ว ห้องสมุดได้จัดบริการตอบคำถาม จัดทำบรรณนิทัศน์สังเขป จัดทำรายชื่อหนังสือใหม่ จัดมุมหนังสือเด็ก จัดจำหน่ายหนังสือในราคาถูก และบริการถ่ายเอกสารในราคาแผ่นละ ๑.๕๐ บาท[๑]

---

[๑] สัมภาษณ์ เพ็ญจันทร์ ศิริชุมแสง, บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูจันทรเกษม, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๒๐.

แผนผังการบริหารงานวิทยาลัยครูจันทรเกษม

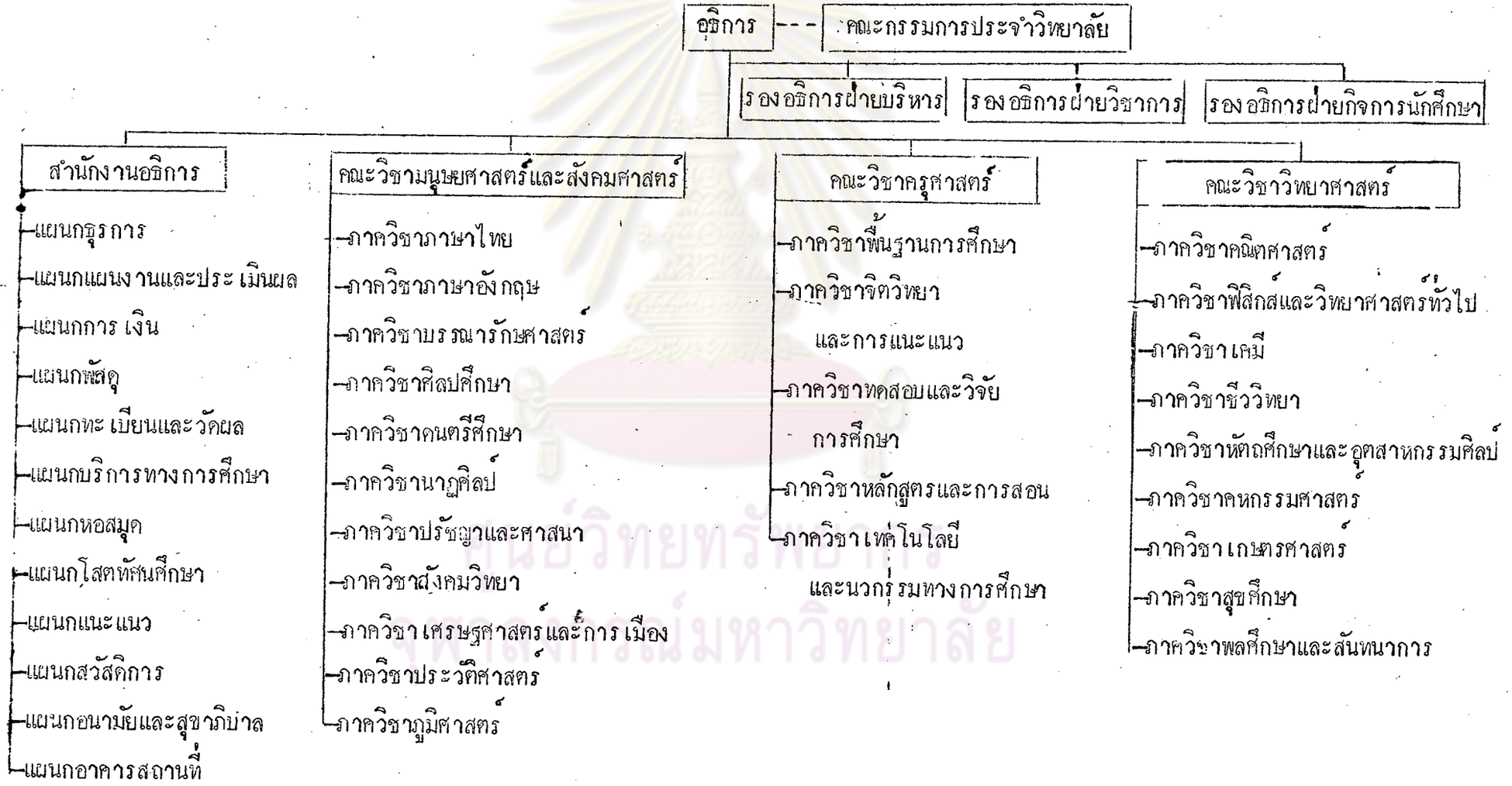

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ห้องสมุดวิทยาลัยครูธนบุรี

วิทยาลัยครูธนบุรีตั้งอยู่ที่ถนนอิสรภาพ ตำบลกัลยาณ์ อำเภอธนบุรี กรุงเทพมหานคร ในบริเวณเนื้อที่ประมาณ ๕ ไร่ เดิมชื่อโรงเรียนฝึกหัดครูอาชีวศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๙๘ ได้โอนมาสังกัดกรมการฝึกหัดครู ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และยังคงทำหน้าที่ผลิตครูอาชีวศึกษาอยู่ จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๐๓ กรมการฝึกหัดครูมีนโยบายให้โรงเรียนนี้ผลิตครูระดับประกาศนียบัตรการศึกษาเช่นเดียวกับโรงเรียนฝึกหัดครูอื่น ๆ และเพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจว่ายังคงสอนตามหลักสูตรเดิมสำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาสายการช่างสตรี จึงได้ประกาศเปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนฝึกหัดครูธนบุรี ตั้งแต่วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๔ และได้ยกฐานะเป็น วิทยาลัยครูธนบุรี เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๓[1]

ห้องสมุดวิทยาลัยครูธนบุรีในระยะแรกมีเนื้อที่เพียงหนึ่งห้องของอาคารเรียน ต่อมาเมื่อจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นจึงได้ขยายสถานที่ใหม่และได้เนื้อที่เพิ่มขึ้น ปัจจุบันห้องสมุดวิทยาลัยครูธนบุรีมีเนื้อที่รวมทั้งสิ้นประมาณ ๕ ห้องเรียน

จำนวนหนังสือและวารสารของห้องสมุด ห้องสมุดมีหนังสือรวมทั้งสิ้นประมาณ ๔๗,๖๖๒ เล่ม เป็นหนังสือภาษาไทย ๓๒,๐๘๐ เล่ม หนังสือภาษาอังกฤษ ๑๕,๕๘๒ เล่ม วารสารที่รับประจำเป็นวารสารภาษาไทย ๙๕ รายการ วารสารภาษาอังกฤษ ๑๒ รายการ ส่วนหนังสือพิมพ์ที่บอกรับประจำเป็นหนังสือพิมพ์ภาษาไทย ๒ รายการ และหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ ๑ รายการ

เวลาทำการ ห้องสมุดเปิดทำการตามเวลาดังนี้

วันจันทร์–ศุกร์ ๗.๓๐–๑๙.๐๐ น.

วันเสาร์ ๑๘.๓๐–๒๐.๐๐ น.

---

[1]กรมการฝึกหัดครู, ประวัติกรมและประวัติวิทยาลัยครู, หน้า ๕๑–๕๓.

วันอาทิตย์และวันหยุดราชการ ปิด

ผู้มีสิทธิ์ใช้บริการ

๑. ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยครูธนบุรี

๒. นักศึกษาวิทยาลัยครูธนบุรี

บริการของห้องสมุด

บริการจ่าย–รับ

๑. อาจารย์ขอยืมหนังสืออยู่ในความครองครองได้ ๑๕ เล่ม หนังสือวิชาการแต่ละเล่มขอยืมได้ในกำหนด ๑ ภาคเรียน ส่วนหนังสือทั่วไปแต่ละเล่มขอยืมได้ในกำหนด ๑๕ วัน

๒. เจ้าหน้าที่ขอยืมหนังสืออยู่ในความครอบครองได้ ๕ เล่ม แต่ละเล่มขอยืมได้ในกำหนด ๑๕ วัน

๓. นักศึกษาขอยืมหนังสืออยู่ในความครอบครองได้ ๒ เล่ม แต่ละเล่มขอยืมได้ในกำหนด ๗ วัน

๔. หนังสือจองขอยืมได้ดังนี้คือ นักศึกษาภาคปรกติขอยืมได้ตั้งแต่เวลา ๑๔.๐๐ น. และต้องส่งคืนก่อนเวลา ๙.๐๐ น. ของวันรุ่งขึ้น นักศึกษาภาคต่อเนื่องขอยืมได้ตั้งแต่เวลา ๑๔.๐๐ น. และต้องส่งคืนก่อนเวลา ๑๗.๐๐ น ของวันรุ่งขึ้น

๕. การปรับ ถ้าไม่ส่งหนังสือคืนตามกำหนด จะต้องเสียค่าปรับวันละ ๑ บาทต่อหนังสือทั่วไปหนึ่งเล่ม สำหรับหนังสือจองหากส่งเกินกำหนดตั้งแต่ ๓ วัน จะต้องเสียค่าปรับดังกล่าวและทางห้องสมุดจะยึดบัตรยืมหนังสือไว้เป็นเวลา ๕ วัน

นอกจากบริการจ่าย–รับแล้ว ห้องสมุดจัดบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการรวบรวมบรรณานุกรม จัดทำรายชื่อหนังสือใหม่ และจัดนิทรรศการ[๑]

---

[๑]สัมภาษณ์ ชุติมา สัจจานันท์, หัวหน้าแผนกห้องสมุดวิทยาลัยครูธนบุรี, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๒๐.

แผนผังการบริหารงานวิทยาลัยครูธนบุรี

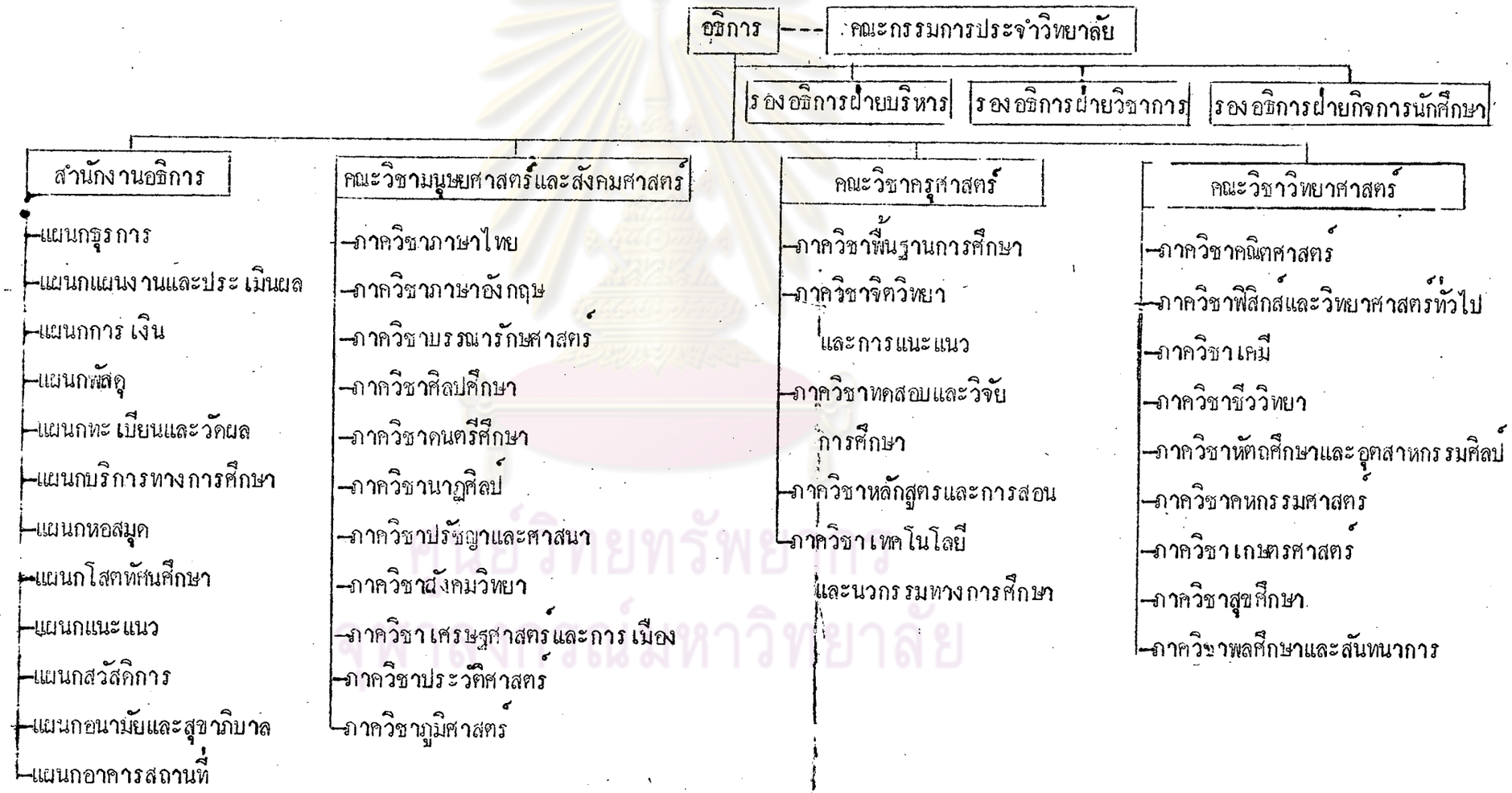

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ห้องสมุดวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาตั้งอยู่ที่ถนนอิสรภาพ ตำบลกัลยาณ์ อำเภอธนบุรี ในบริเวณเนื้อที่ประมาณ ๓๐ ไร่ เดิมชื่อโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์บ้านสมเด็จเจ้าพระยา ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนมัธยมบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และได้ยกฐานะเป็นวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในปี พ.ศ. ๒๕๐๑[1]

ห้องสมุดวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาได้จัดตั้งขึ้นพร้อมกับวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๔ โดยมีเนื้อที่เพียงหนึ่งห้องเรียน ต่อมาห้องสมุดได้ขยายสถานที่เพื่อความเหมาะสม จนถึงปัจจุบันนี้ห้องสมุดมีลักษณะเป็นห้องโถงขนาด ๔ ห้องเรียน ซึ่งก็ยังมีเนื้อที่ไม่เพียงพอกับการดำเนินงานห้องสมุด กรมการฝึกหัดครูได้เห็นความสำคัญของการมีอาคารห้องสมุดเป็นเอกเทศ จึงได้อนุมัติงบประมาณสร้างอาคารสำหรับใช้เป็นห้องสมุดโดยเฉพาะ คาดว่าจะแล้วเสร็จเป็นอาคารห้องสมุดที่ทันสมัยในปลายปีการศึกษา ๒๕๒๑

จำนวนหนังสือและวารสารของห้องสมุด ห้องสมุดมีหนังสือรวมทั้งสิ้นประมาณ ๕๔,๐๐๐ เล่ม เป็นหนังสือภาษาไทย ๕๐,๐๐๐ เล่ม หนังสือภาษาอังกฤษ ๔,๐๐๐ เล่ม วารสารที่รับประจำเป็นวารสารภาษาไทย ๒๕ รายการ วารสารภาษาอังกฤษ ๓ รายการ ส่วนหนังสือพิมพ์ที่ขอรับประจำเป็นหนังสือพิมพ์ภาษาไทย ๘ รายการ และหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ ๑ รายการ

---

[1] กรมการฝึกหัดครู, ประวัติกรมและประวัติวิทยาลัยครู, หน้า ๓๕–๓๗.

เวลาทำการ ห้องสมุดเปิดทำการตามเวลาดังนี้

วันจันทร์–ศุกร์ ๗.๓๐–๑๙.๐๐ น.

วันเสาร์ ๘.๐๐–๑๗.๐๐ น.

วันอาทิตย์และวันหยุดราชการ ปิด

ผู้มีสิทธิ์ใช้บริการ

๑. ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๒. นักศึกษาวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๓. บุคคลอื่น ๆ ที่ได้รับอนุญาตจากบรรณารักษ์

บริการของห้องสมุด

บริการจ่าย–รับ

ผู้ใช้บริการห้องสมุดทุกคนขอยืมหนังสือทั่วไปไว้ในครอบครองได้ ๓ เล่ม ในกำหนดเวลา ๔ วัน ถ้าไม่นำหนังสือมาส่งคืนตามเวลาที่กำหนดจะต้องเสียค่าปรับวันละ ๑ บาท ต่อ ๑ เล่ม สำหรับหนังสือจองขอยืมไว้ในครอบครองได้ ๑ เล่ม โดยขอยืมออกจากห้องสมุดได้ตั้งแต่เวลา ๑๓.๐๐ น. และจะต้องนำส่งคืนภายในวันรุ่งขึ้นก่อนเวลา ๑๐.๐๐ น. ถ้าไม่นำหนังสือมาส่งคืนตามเวลาที่กำหนดจะต้องเสียค่าปรับชั่วโมงละ ๑ บาท

นอกจากบริการจ่าย–รับแล้ว ห้องสมุดได้จัดบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า และบริการรวบรวมบรรณานุกรม

---

[๑] สัมภาษณ์ ศรชัย เอี่ยมละออ, หัวหน้าแผนกห้องสมุดวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ๑๓ ธันวาคม ๒๕๒๐.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รบริหารงานวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

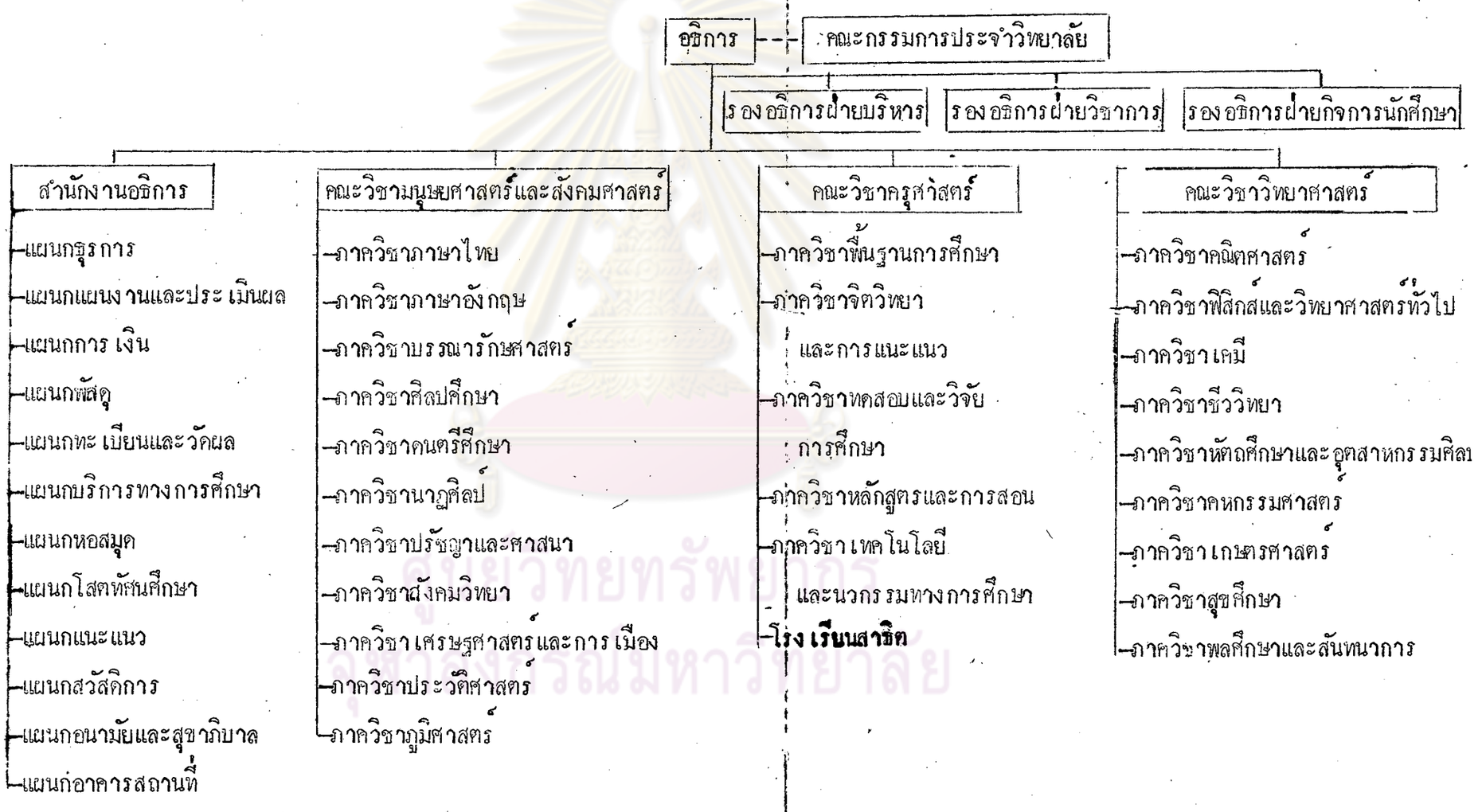

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ห้องสมุดวิทยาลัยครูพระนคร

วิทยาลัยครูพระนครตั้งอยู่ที่ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลอนุสาวรีย์ อำเภอบางเขน กรุงเทพมหานคร นับเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูแห่งแรกในประเทศไทย ได้เปิดสอนเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๔๓๕ เรียกว่าโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ และได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูพระนครในปี พ.ศ. ๒๔๔๐ ได้มีการย้ายสถานที่ตั้งโรงเรียนหลายครั้ง จนกระทั่ง ปี พ.ศ. ๒๔๔๔ กรมการฝึกหัดครูได้จัดสถานที่ในปัจจุบันนี้ให้เป็นสถานที่เรียนถาวร และในวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๐๙ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศยกฐานะให้เป็นวิทยาลัยครูพระนคร[๑]

ห้องสมุดวิทยาลัยครูพระนครเดิมมีลักษณะเป็นห้องโถงขนาด ๒ ห้องเรียน ต่อมาเมื่อกิจการของวิทยาลัยได้เจริญมากขึ้น กรมการฝึกหัดครูได้ใช้งบประมาณสร้างอาคารทันสมัยเพื่อใช้เป็นห้องสมุดโดยเฉพาะ เป็นอาคาร ๒ ชั้น มีที่นั่งอ่านหนังสือประมาณ ๓๐๐ ที่นั่ง ห้องสมุดวิทยาลัยครูพระนครนี้ได้ใช้เป็นห้องสมุดของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน ด้วย โดยสถาบันการศึกษาทั้งสองแห่งนำหนังสือและวัสดุห้องสมุดมาไว้รวมกันในห้องสมุดให้นักศึกษา อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ของทั้งสองสถาบันได้ใช้ แต่การดำเนินงานต่าง ๆ นั้นแยกกัน โดยเฉพาะการดำเนินงานด้านเทคนิคของห้องสมุด ซึ่งได้แก่ การจัดหา การจัดหมู่และทำบัตรรายการหนังสือ การเตรียมหนังสือออกให้ยืม และการซ่อมหนังสือ แต่ละสถาบันต่างดำเนินการเองโดยใช้งบประมาณของสถาบันของตน วัสดุห้องสมุดของแต่ละสถาบัน จะมีตราของสถาบันนั้น ๆ ประทับเป็นเครื่องหมายไว้ ส่วนงานด้านบริการเจ้าหน้าที่ของทั้งสองสถาบันร่วมกันให้บริการ การที่สถาบันทั้งสองแห่งได้นำวัสดุมารวมกันไว้นับเป็นผลดีแก่ผู้ใช้ห้องสมุด

---

[๑]กรมการฝึกหัดครู, ประวัติกรมและประวัติวิทยาลัยครู, หน้า ๔๗-๕๐.

เพราะมีโอกาสได้ใช้วัสดุห้องสมุดมากขึ้น โดยเฉพาะนักศึกษาวิทยาลัยครูพระนครผู้ที่มีความสามารถดีจะมีโอกาสในการเลือกอ่านและใช้วัสดุห้องสมุดในระดับมหาวิทยาลัยได้ด้วย

จำนวนหนังสือและวารสารของห้องสมุด ห้องสมุดมีหนังสือรวมทั้งสิ้นประมาณ ๕๕,๐๐๐ เล่ม เป็นหนังสือภาษาไทย ๔๕,๐๐๐ เล่ม หนังสือภาษาอังกฤษ ๑๐,๐๐๐ เล่ม วารสารที่รับประจำเป็นวารสารภาษาไทย ๑๕๐ รายการ วารสารภาษาอังกฤษ ๒๐ รายการ ส่วนหนังสือพิมพ์ที่บอกรับประจำเป็นหนังสือพิมพ์ภาษาไทย ๔ รายการ และหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ ๒ รายการ ถ้ารวมหนังสือและวารสารของห้องสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน ด้วย ห้องสมุดจะมีหนังสือภาษาไทยรวมทั้งสิ้นประมาณ ๗๐,๖๕๔ เล่ม หนังสือภาษาอังกฤษประมาณ ๑,๔๐๐๐ เล่ม วารสารภาษาไทย ๒๒๖ รายการ วารสารภาษาอังกฤษ ๕๕ รายการ หนังสือพิมพ์ภาษาไทย ๑๕ รายการ และหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ ๓ รายการ

เวลาทำการ ห้องสมุดเปิดทำการตามเวลาดังนี้

วันจันทร์–ศุกร์	๗.๓๐–๑๙.๓๐ น.
วันเสาร์	๑๐.๐๐–๑๗.๐๐ น.
วันอาทิตย์และวันหยุดราชการ	ปิด

ผู้มีสิทธิ์ใช้บริการ

๑. ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยครูพระนคร และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน

๒. นักศึกษาวิทยาลัยครูพระนคร และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน

๓. บุคคลากรทางการศึกษาซึ่งเป็นข้าราชการอยู่ในเขตอำเภอบางเขนและมีใบรับรองของผู้บังคับบัญชาแสดงความจำเป็นในการขอเข้าใช้ห้องสมุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บริการของห้องสมุด

บริการจ่าย–รับ

ผู้ใช้บริการห้องสมุดทุกคนขอยืมหนังสือทั่วไปไว้ในครอบครองได้ ๕ เล่ม แต่ละเล่มขอยืมได้ในกำหนด ๗ วัน ถ้าไม่นำหนังสือมาส่งคืนตามเวลาที่กำหนดจะต้องเสียค่าปรับวันละ ๑ บาท ต่อ ๑ เล่ม สำหรับหนังสือจองขอยืมใช้ในห้องสมุดได้ระหว่างเวลา ๙.๐๐–๑๔.๓๐ น. และขอยืมออกจากห้องสมุดได้ตั้งแต่เวลา ๑๕.๐๐ น. โดยขอยืมไว้ในครอบครองได้ ๑ เล่ม ในกำหนดเวลา ๒ วัน ถ้าไม่นำหนังสือจองมาส่งคืนตามเวลาที่กำหนด จะต้องเสียค่าปรับวันละ ๕ บาท

นอกจากบริการจ่าย–รับแล้ว ห้องสมุดได้จัดบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการจัดทำรายชื่อหนังสือใหม่รายเดือน บริการจำหน่ายหนังสือดีราคาถูก บริการหุ้มปกพลาสติค และบริการถ่ายเอกสารในราคาแผ่นละ ๑.๕๐ บาท[๑]

---

[๑]สัมภาษณ์ สุคนธ์ เป้าเปี่ยมทรัพย์, หัวหน้าแผนกห้องสมุดวิทยาลัยครูพระนคร, ๒๙ ธันวาคม ๒๕๒๐.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนผังการบริหารงานวิทยาลัยครูพระนคร

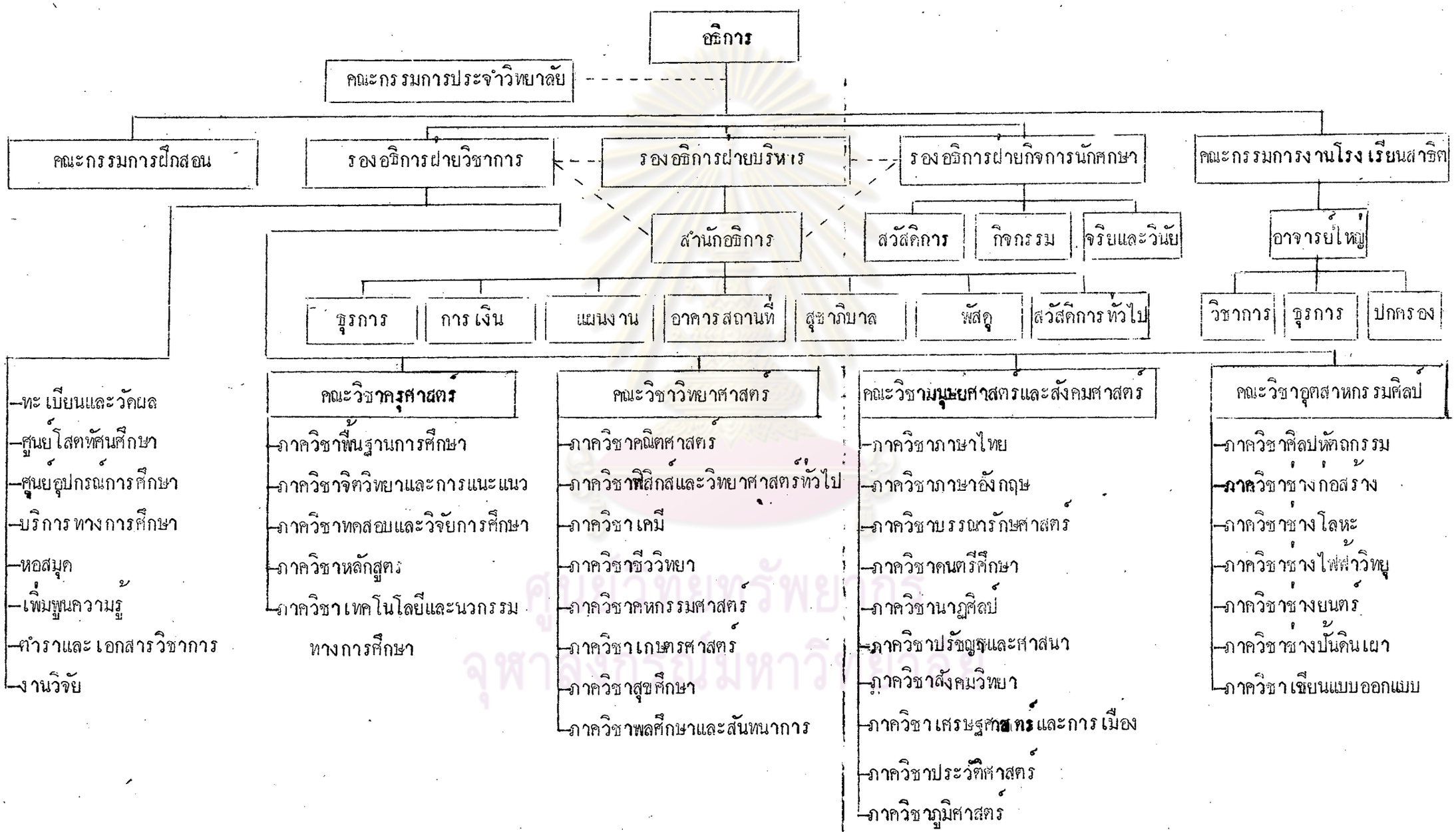

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ห้องสมุดวิทยาลัยครูสวนดุสิต

วิทยาลัยครูสวนดุสิตตั้งอยู่ที่ถนนประชาธิปไตย ตำบลดุสิต อำเภอดุสิต กรุงเทพมหานคร ในบริเวณเนื้อที่ประมาณ ๔๕ ไร่ เดิมชื่อโรงเรียนวิสามัญการเรือน ได้เปิดสอนเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๔๗๗ สังกัดกองอาชีวศึกษา กรมวิชาการ โรงเรียนได้ย้ายสถานที่ตั้งหลายครั้งจนกระทั่ง พ.ศ. ๒๔๘๓ ได้ย้ายมาอยู่ในสถานที่ปัจจุบัน และเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนการเรือนพระนคร ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๘ ได้ย้ายมาสังกัดกองโรงเรียนฝึกหัดครู กรมการฝึกหัดครู และยกฐานะเป็นวิทยาลัย เรียกว่า วิทยาลัยครูสวนดุสิต เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔[๑]

ห้องสมุดวิทยาลัยครูสวนดุสิต เดิมมีลักษณะเป็นห้องโถงขนาด ๒ ห้องเรียน ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้ย้ายไปอยู่ที่คณะวิทยาศาสตร์ โดยแบ่งสถานที่กันกับคณะวิชาวิทยาศาสตร์คนละครึ่ง ซึ่งห้องสมุดได้เนื้อที่ประมาณ ๒ ห้องเรียน แต่เนื่องจากสถานที่ที่ใช้เป็นห้องสมุดไม่เหมาะสมเพราะอาคารก่อสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นอาคารวิทยาศาสตร์ ห้องสมุดจึงได้ย้ายสถานที่อีกครั้งหนึ่ง ในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ คือสถานที่ปัจจุบันซึ่งเป็นห้องโถงขนาด ๓ ห้องเรียน นับได้ว่าเป็นสถานที่ที่คับแคบมาก

จำนวนหนังสือและวารสารของห้องสมุด ห้องสมุดมีหนังสือรวมทั้งสิ้นประมาณ ๔๑,๙๐๐ เล่ม เป็นหนังสือภาษาไทย ๓๘,๐๐๐ เล่ม หนังสือภาษาอังกฤษ ๓,๙๐๐ เล่ม วารสารที่รับประจำเป็นวารสารภาษาไทย ๖๓ รายการ วารสารภาษาอังกฤษ ๙ รายการ ส่วนหนังสือพิมพ์ที่บอกรับประจำเป็นหนังสือพิมพ์ภาษาไทย ๑๓ รายการ และหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ ๑ รายการ

---

[๑]กรมการฝึกหัดครู, ประวัติกรมและประวัติวิทยาลัยครู, หน้า ๔๐–๔๓.

เวลาทำการ ห้องสมุดเปิดทำการตามเวลาดังนี้

วันจันทร์–ศุกร์ ๗.๐๐–๑๗.๐๐ น.

วันเสาร์ ๘.๐๐–๑๖.๐๐ น.

วันอาทิตย์และวันหยุดราชการ ปิด

ผู้มีสิทธิ์ใช้บริการ

๑. ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยครูสวนดุสิต

๒. นักศึกษาวิทยาลัยครูสวนดุสิต

๓. บุคคลอื่น ๆ ที่ได้รับอนุญาตจากบรรณารักษ์

บริการของห้องสมุด

บริการจ่าย–รับ

ผู้ใช้บริการห้องสมุดทุกคนขอยืมหนังสือทั่วไปไว้ในครอบครองได้ ๒ เล่ม แต่ละเล่มขอยืมได้ในกำหนด ๗ วัน ถ้าไม่ส่งหนังสือคืนตามกำหนดจะต้องเสียค่าปรับวันละ ๑ บาท ต่อ ๑ เล่ม หนังสือจองขอยืมไว้ในครอบครองได้ ๑ เล่ม ในกำหนด ๑ วัน ถ้าไม่นำหนังสือจองมาส่งคืนตามกำหนดจะต้องเสียค่าปรับเป็นรายชั่วโมง คือ ชั่วโมงแรก ๒ บาท ชั่วโมงต่อมาชั่วโมงละ ๑ บาท หรือเสียค่าปรับวันละ ๑๐ บาท

นอกจากบริการจ่ายรับแล้ว ห้องสมุดได้จัดบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการจัดทำบรรณานุกรมสังเขป บริการจัดทำรายชื่อหนังสือใหม่ และบริการถ่ายเอกสาร ในราคาแผ่นละ ๑.๕๐ บาท[๑]

---

[๑]สัมภาษณ์ บุญศรี เทียนศรี, หัวหน้าแผนกห้องสมุดวิทยาลัยครูสวนดุสิต, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๒๐.

แผนผังการบริหารงานวิทยาลัยครูสวนดุสิต

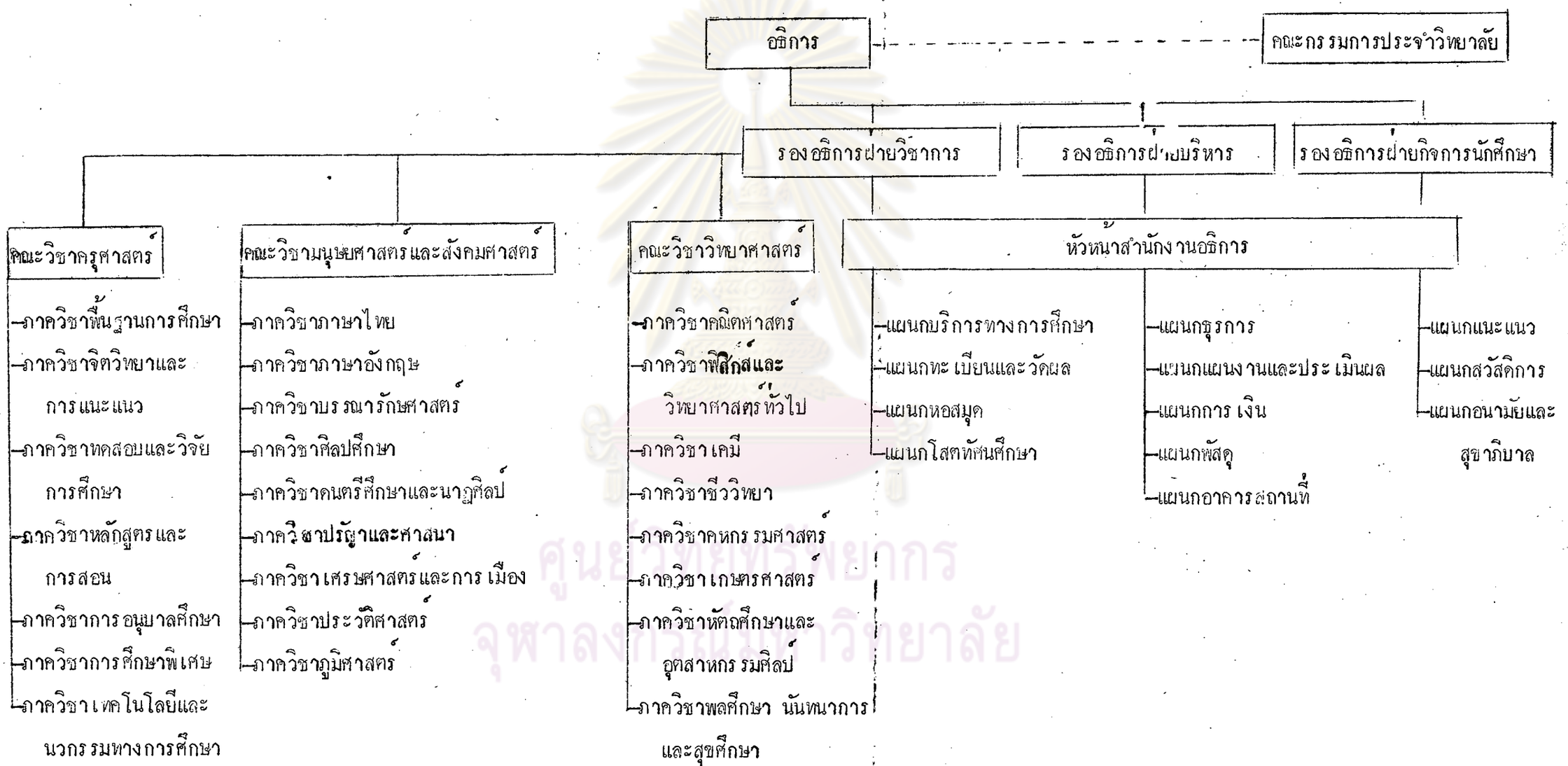

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ห้องสมุดวิทยาลัยครูสวนสุนันทา

วิทยาลัยครูสวนสุนันทาตั้งอยู่ที่ถนนอู่ทองนอก ตำบลดุสิต อำเภอดุสิต กรุงเทพมหานคร ในบริเวณเนื้อที่ประมาณ ๖๔ ไร่ เดิมคือโรงเรียนสวนสุนันทาวิทยาลัย เป็นโรงเรียนฝึกหัดครูประถมหญิงแห่งเดียวของประเทศไทยในสมัยนั้น ต่อมาเมื่อกิจการเจริญขึ้นจึงได้ยกฐานะขึ้นเป็น วิทยาลัยครูสวนสุนันทา[๑]

ห้องสมุดวิทยาลัยครูสวนสุนันทาเดิมมีลักษณะเป็นห้องโถงขนาด ๓ ห้องเรียน ต่อมาวิทยาลัยได้งบประมาณสร้างอาคารห้องสมุดเป็นเอกเทศ โดยเริ่มก่อสร้างในต้นปีการศึกษา ๒๕๑๗ และแล้วเสร็จเปิดใช้เป็นห้องสมุดเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๑๘ นับเป็นอาคารที่ทันสมัยได้ออกแบบสร้างเพื่อใช้เป็นอาคารห้องสมุดโดยเฉพาะ เป็นอาคาร ๒ ชั้น มีที่นั่งอ่านหนังสือประมาณ ๓๐๐ ที่นั่ง และมีห้องเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์อยู่ในอาคารนี้ด้วย

จำนวนหนังสือและวารสารของห้องสมุด ห้องสมุดมีหนังสือรวมทั้งสิ้นประมาณ ๓๗,๐๐๐ เล่ม เป็นหนังสือภาษาไทยประมาณ ๓๓,๐๐๐ เล่ม หนังสือภาษาอังกฤษ ๔,๐๐๐ เล่ม วารสารที่รับประจำเป็นวารสารภาษาไทย ๑๐๔ รายการ วารสารภาษาอังกฤษ ๕๐ รายการ ส่วนหนังสือพิมพ์ที่บอกรับประจำเป็นหนังสือพิมพ์ภาษาไทย ๑๒ รายการ หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ ๒ รายการ

เวลาทำการ ห้องสมุดเปิดทำการตามเวลาดังนี้

วันจันทร์–ศุกร์	๘.๐๐–๑๙.๐๐ น.
วันเสาร์และวันอาทิตย์	๘.๐๐–๑๘.๐๐ น.
วันอาทิตย์และวันหยุดราชการ	ปิด

---

[๑]กรมการฝึกหัดครู, ประวัติกรมและประวัติวิทยาลัยครู, หน้า ๒๕–๓๔.

ผู้มีสิทธิ์ใช้บริการ

๑. ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่วิทยาลัยครูสวนสุนันทา

๒. นักศึกษาวิทยาลัยครูสวนสุนันทา

๓. บุคคลากรทางการศึกษา

บริการของห้องสมุด

บริการจ่าย–รับ

ผู้ใช้บริการห้องสมุดทุกคนขอยืมหนังสือทั่วไปไว้ในครอบครองได้ ๔ เล่ม แต่ละเล่มขอยืมได้ในกำหนด ๗ วัน ถ้าไม่ส่งหนังสือคืนตามกำหนดจะต้องเสียค่าปรับวันละ ๑ บาท ต่อ ๑ เล่ม หนังสือจองยืมไว้ในครอบครองได้ ๑ เล่ม ในกำหนด ๑ วัน ถ้าไม่นำหนังสือจองมาส่งคืนตามกำหนดจะต้องเสียค่าปรับเป็นรายชั่วโมง คือ ชั่วโมงละ ๕๐ สตางค์ หรือเสียค่าปรับวันละ ๕ บาท

นอกจากบริการจ่าย–รับแล้ว ห้องสมุดได้จัดบริการจัดทำบรรณานุกรมรายชื่อหนังสือในห้องสมุดให้กับภาควิชาต่าง ๆ ทุกภาควิชา บริการจัดทำรายชื่อหนังสือใหม่ บริการจัดทำบรรณนิทัศน์สังเขปหนังสือการศึกษา (จัดทำเฉพาะวิชาการศึกษา) และบริการถ่ายเอกสารในราคาแผ่นละ ๑.๕๐ บาท[๑]

---

[๑]สัมภาษณ์ สุวนัช ศรีสง่า, หัวหน้าแผนกห้องสมุดวิทยาลัยครูสวนสุนันทา, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๒๐.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนผังการบริหารงานวิทยาลัยครูสวนสุนันทา

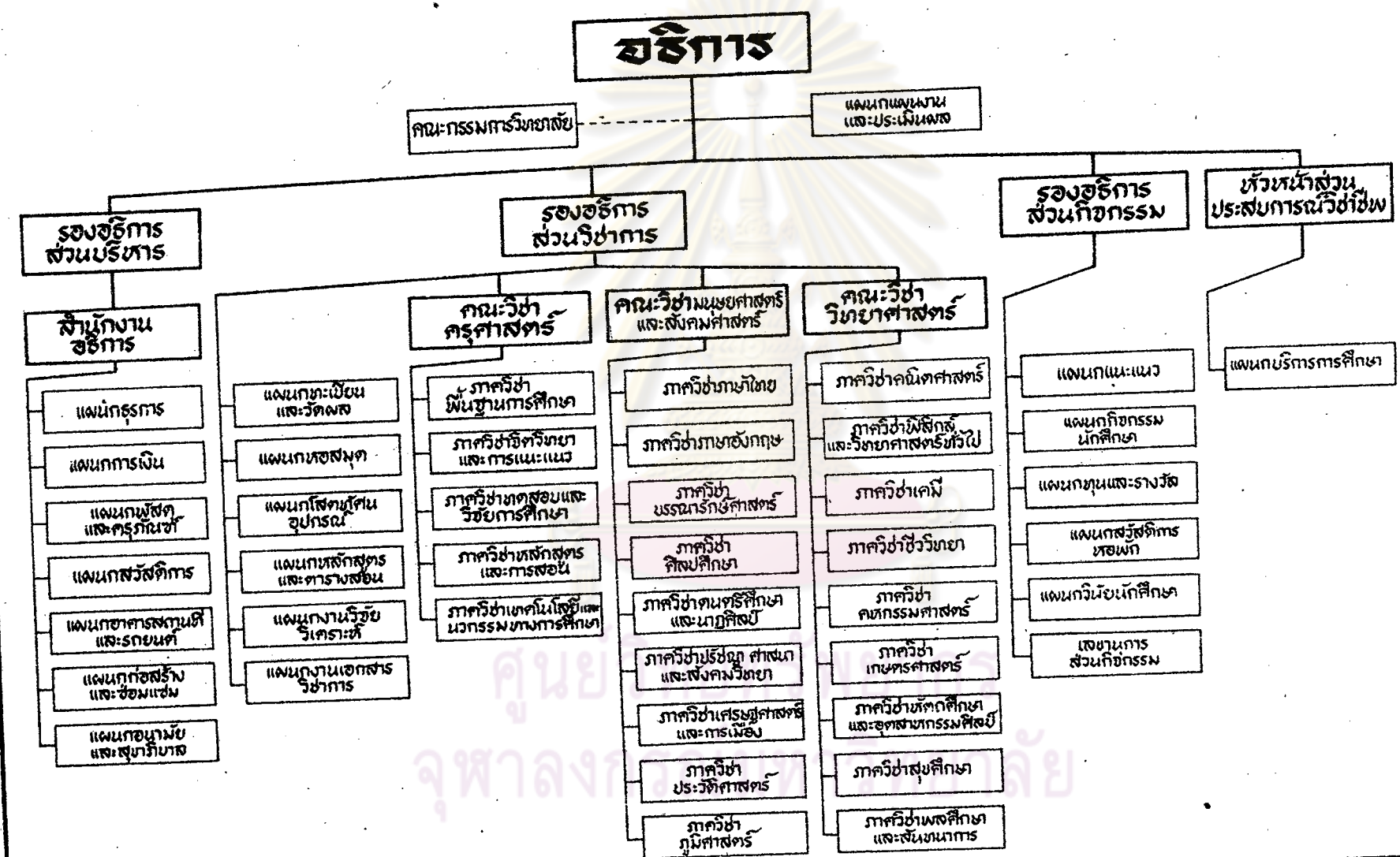

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย